

Aan staatssecretaris

nota

Beslisnota S DLCE Kamerbrief beleidsevaluatie Regeling
groenprojecten buitenland en Antillen en Aruba

TER BESLISSING

Datum

14 juli 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/189568

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Marktprikkels en Agro

Beslistermijn

30 augustus 2023

Bijlage(n)

2

Aanleiding

Naar aanleiding van de parlementaire behandeling van de Regeling groenprojecten 2022, waarin de vraag is gesteld of de Regeling groenprojecten Nederlandse Antillen en Aruba 2002 een actualisatie behoeft, is deze regeling en de gelijksoortige Regeling groenprojecten buitenland 2002 geëvalueerd. Met deze evaluatie wordt verantwoording afgelegd aan de Tweede Kamer over de resultaten van beide regelingen tussen 2002 en 2022.

In opdracht van IenW heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), met een externe kwaliteitstoets door Prof. Dr. B. Scholtens van de Rijksuniversiteit Groningen, de beleidsevaluatie uitgevoerd over de periode 2002-2022. Hierbij zijn de doelmatigheid en doeltreffendheid van beide regelingen onderzocht in het kader van de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek (RPE). Dit rapport biedt de basis voor het besluit over voortzetting van beide regelingen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met bijgevoegde Kamerbrief op het evaluatierapport. Daarmee stemt u in met het intrekken van beide regelingen. De Kamerbrief wordt op verzoek van de minister van Buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking mede door haar ondertekend, en parallel voor akkoord aan de staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst voorgelegd. Na akkoord van beide bewindspersonen kunt u de brief mede namens hen naar de Kamer sturen.

Kernpunten

De Regeling groenprojecten buitenland 2002 en de Regeling groenprojecten Nederlandse Antillen en Aruba 2002 hebben hetzelfde doel en dezelfde werking als de Regeling groenprojecten 2022. Anders dan de 2022 regeling, zijn de regelingen gericht op het buitenland en het Caribisch deel van het Koninkrijk sinds 2002 niet periodiek geëvalueerd en aangepast. De onderzoekers concluderen dan ook dat beide regeling onvoldoende actueel zijn. Dit geldt zowel voor de aansluiting bij het huidige overheidsbeleid als bij de praktijk en behoefte van de groenfondsen. Hierdoor is de impact die de regelingen de afgelopen jaren hebben gemaakt vermoedelijk kleiner dan die had kunnen zijn.

De onderzoekers concluderen dat slechts twee van de acht groenfondsen de laatste jaren gebruik hebben gemaakt van één van beide regelingen. In twintig jaar tijd zijn in totaal slechts 21 groenverklaringen afgegeven via de Regeling

groenprojecten buitenland 2002 en vijf via de Regeling groenprojecten Nederlandse Antillen en Aruba 2002. De onderzoekers concluderen dat er geen eenduidig oordeel is te geven over de doeltreffendheid van beide regelingen, en dus of deze daadwerkelijk additioneel bijdragen aan het financieren van groenprojecten in ontwikkelingslanden en/of het Caribisch gebied. Hoewel de regelingen een bredere focus hebben, richten nagenoeg alle projecten die zijn groenverklaard zich op het thema duurzame energie. De twee groenfonds die groenverklaringen hebben aangevraagd geven aan dat deze regelingen hen stimuleren om over te gaan tot financiering van deze groenprojecten en dat de regelingen wel een vliegwielen kunnen zijn. Wel valt op dat deze projecten de laatste jaren niet uitsluitend gefinancierd worden door het groenfonds. Het zijn vaak grote projecten waarin meerdere partijen een deel van de financiering op zich nemen om de risico's die er wel degelijk zijn te spreiden. Op basis van de interviews kwam een wisselend beeld naar voren over de toegevoegde waarde en de noodzaak van de financiering door het groenfonds voor de doorgang van het project. Door de zes groenfonds die geen gebruik maken van deze Regeling wordt gesteld dat zwaarder of ander overheidsingrijpen nodig is om projecten voor deze fondsen financierbaar te maken. Daarnaast hebben zij andere redenen om niet te financieren buiten Nederland. Hierdoor zijn volgens de onderzoekers de groeimogelijkheden voor beide regelingen beperkt.

De Regeling groenprojecten buitenland 2002 lijkt wel doelmatig te zijn. Naar verwachting wordt voor elke euro die de Rijksoverheid uitgeeft aan deze regeling er voor €29 - €34 gefinancierd aan innovatieve duurzame projecten die zonder de regeling niet hadden plaatsgevonden. De uitvoeringskosten voor RVO per beoordeelde aanvraag (€5.255 en €6.175) liggen wel hoger dan bijvoorbeeld die van de voorloper de Regeling groenprojecten 2022 (€1.350). Dit komt door verhoogde complexiteit van de beoordeling van buitenlandse projecten en het opvragen van een advies van de ambassade.

Uit de evaluatie komt naar voren dat de Regeling groenprojecten Nederlandse Antillen en Aruba 2002 daarentegen nauwelijks doeltreffend en doelmatig is vanwege voornamelijk het feit dat er via deze regeling al negen jaar lang geen groenverklaring is aangevraagd. Volgens de onderzoekers worden vanwege regio-specifieke afwegingen door de rijksoverheid andere beleidsmaatregelen genomen om de verduurzaming in het Caribisch gebied te versnellen.

De onderzoekers doen de volgende aanbevelingen om de regelingen impactvoller te maken en beter te laten aansluiten op de huidige praktijk:

1. Actualiseer en verbeter de regeling(en) voor meer impact indien gekozen wordt voor voortzetting van dit beleid;
2. Beschrijf de beleidsdoelen en specificeer de beoogde effecten;
3. Onderzoek hoe inzicht gekregen kan worden op gerealiseerde effecten.

Doordat de regelingen wisselend doelmatig en niet of niet overtuigend doeltreffend zijn bevonden, en gelet op het zeer beperkte gebruik in combinatie met het door de onderzoekers geduide beperkte potentieel, lijkt het overeind houden van deze separate regelingen niet gerechtvaardigd. In overleg met BHOS kan worden bezien of en op welke andere wijze, aanvullend op de bestaande middelen/methoden/regelingen op het beleidsterrein van BHOS, stimulering van financiering van duurzame innovatieve projecten wenselijk en mogelijk is. Deze

Datum

14 juli 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/189568

Opgesteld doorBestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Marktprikkels en Agro**Aan**

staatssecretaris

Bijlage(n)

2

stimulering moet dan, anders dan het huidige fiscale voordeel, opwegen tegen de hoge risico's die financiering van dergelijke projecten met zich meebrengt.

Krachtenveld

De onderzoekers geven aan dat de twee groenfondsen die met enige regelmaat gebruik maken van deze regeling het zouden betreuren als de regeling stop gezet zou worden. Tegelijkertijd betreft een aanvraag voor een groenverklaring de laatste jaren steeds vaker de deelname van een groenfonds in grotere fondsen waaruit meerdere projecten worden gefinancierd. De onderzoekers geven aan dat de toegevoegde waarde van de financiering door een groenfonds dan minder groot is, omdat de voortgang van het betreffende project minder afhankelijk is van de financiering van het groenfonds.

In het Caribisch deel van het Koninkrijk zet het ministerie van EZK ook andere beleidsinstrumenten in om wind- en zonneparken in het Caribisch gebied te realiseren.

Ook signaleren de onderzoekers dat meerdere groenfondsen aangeven dat hun groene spaarders en beleggers niet eisen of verwachten dat zij ook groenprojecten in ontwikkelingslanden en/of het Caribisch financieren. De meeste groenfondsen zien dan ook geen noodzaak om actief op zoek te gaan naar groenprojecten in ontwikkelingslanden en/of het Caribisch gebied die zij kunnen en willen financieren.

Toelichting

De Regeling groenprojecten grijpt specifiek in op het knelpunt voor ondernemers rond financiering van duurzame innovatieve projecten. Daarbij beoogt de Regeling de betrokkenheid van burgers bij dergelijke projecten te vergroten door het aantrekken van particulier kapitaal. Met de Regeling groenprojecten buitenland 2002 en de Regeling groenprojecten Nederlandse Antillen en Aruba 2002 kunnen groenbanken en -fondsen ook groenverklaringen aanvragen en financiering verlenen voor groene projecten in het buitenland en in het Caribisch Deel van het Koninkrijk der Nederlanden. Deze regelingen beogen specifiek daarbij ook de sociaaleconomische situatie van de lokale bevolking te verbeteren en de lokale kennis voor de uitvoering en instandhouding van het project te borgen. Beide regelingen zijn niet eerder geëvalueerd.

Politieke context

In de beantwoording aan leden van de D66 fractie (De leden van de D66 fractie vragen zich af of naast de Regeling voor projecten in Nederland de soortgelijke Regeling groenprojecten Nederlandse Antillen en Aruba blijft bestaan en wordt geactualiseerd?) heeft uw voorganger toegezegd om na afronding van de herziening van de Regeling groenprojecten 2022 te bezien of de Regeling groenprojecten Nederlandse Antillen en Aruba 2002 actualisatie behoeft. Met deze Kamerbrief komt u deze toezegging na.

Financiële/juridische overwegingen

Met beide regelingen is in twintig jaar tijd in totaal ruim €260 miljoen aan duurzame innovatieve projecten gefinancierd. Het contrast met de omvang van de regeling in Nederland (met een totaal groenverklaard projectvermogen van ruim €2 miljard in 2021) is opvallend groot. Afschaffing zal naar verwachting geen gevolgen hebben voor groene spaarders en beleggers en voor de omvang van het budgettaire belang van de vrijstelling en heffingskorting Groen beleggen in Box3 (€81 miljoen in 2021).

Datum

14 juli 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/189568

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Marktprikkels en Agro

Aan

staatssecretaris

Bijlage(n)

2

Communicatie

De NVB heeft via een klankbordgroep deelgenomen en kennisgenomen van het evaluatietraject. De banken zijn via het Beraad Groenfondsen geïnformeerd over de voortgang.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnr	Naam	Info
1	Kabinetsbrief beleidsevaluatie Regeling groenprojecten buitenland 2002 en Regeling groenprojecten Nederlandse Antillen en Aruba 2002	
2	Evaluatierapport van RVO	

Datum

14 juli 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/189568

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Marktprikkels en Agro

Aan

staatssecretaris

Bijlage(n)

2